

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1105

av Christina Örnebjär (FP)

En barnbalk för barns rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samband med utredningen av att göra barnkonventionen till svensk lag se över hur en övergripande barnbalk kan utformas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Lagarna som berör barn är många. Att göra barnkonventionen till lag genom inkorporering är ett steg i rätt riktning och en förstärkning av barns rättigheter och barnperspektivet. För att tydliggöra att det är barnrättsperspektivet som står i centrum bör samtidigt en övergripande barnbalk utformas.

Hittills har de motioner kring barnbalk som lagts i mångt och mycket utgått från att den ska ersätta eller möjligen komplettera föräldrabalken. Att få en motvikt till föräldrarnas starka rätt genom en barnbalk är i sak en riktig tanke men en barnbalk skulle kunna omfatta så mycket mer än enbart vårdnadsfrågor. Genom att göra barnkonventionen till lag genom inkorporering och en barnbalk breddas begreppet barnbalk från att mer eller mindre handla om familjepolitik till att sätta fokus på barns rättigheter utifrån barn som egna individer, inte som bihang till en vuxen.

Formuleringen ”barnets bästa” finns i flera lagar, exempelvis utlänningslagen, socialtjänstlagen och lagen om vård av unga. Vad som är barnets bästa är ett relativt godtyckligt begrepp och tolkas olika över tid, kultur och ideologi. Sverige har också fått kritik för att inte barns rättigheter tas tillräckligt tillvara.

Barnkonventionen är tydlig i att barn har rätt att komma till tals och få sina åsikter respekterade. Det gäller alla barn, oavsett ålder. I dagens föräldrabalk står i 6:2 a att ”hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad”. Att ta hänsyn till någons vilja är inte detsamma som att låta hen komma till tals. Vilja och åsikter är inte samma sak. I utlänningslagen finns istället en skrivning om att ett barn skall höras om det inte är olämpligt. Undersökningar visar dock att barnens röst sällan går att utläsa av domarna.

Dagens familjelagstiftning utgår från föräldrarnas intressen istället för barnens trots alla skrivningar och allt tal om barnperspektiv. Idag har exempelvis föräldrar rätt till sina barn men ett barn har ingen självklar rätt till sina föräldrar vid en vårdnadstvist. Inte heller kan ett barn vägra träffa en förälder. Även om föräldrabalken anför att ett barn har rätt till umgänge med en förälder som hen inte bor med är det hart när omöjligt för barnet att hävda sin rätt. Därtill behöver inte ”umgänge” betyda att man träffas, vilket också uttryckligen står.

Även här skulle barnrättsperspektivet kunna förtydligas och förstärkas genom en barnbalk.

Att utforma en barnbalk har inte till syfte att underlätta för föräldrarna/vårdnadshavarna vid tvister utan att ta till vara barnens intressen. Lagen bör ta tillvara barns rättigheter och handla om barns rätt i första hand. Att tydligt visa att barns rättigheter tas på allvar har också en pedagogisk och symbolisk poäng, inte minst för barnen själva. En barnbalk skulle tydliggöra att barn är individer med egna rättigheter.

Christina Örnebjär (FP)